Kulturdepartementet

Handlingsplan

Handlingsplan mot spille-problemer

2016–2018

Handlingsplan mot spille-problemer

2016–2018

Forord

©Ilja C. Hendel

Spill er en aktivitet mange nordmenn deltar i, alt i fra små lokale basarer og kakelotterier til store pengespill med millionomsetning, og dataspill. Det er mange som har stor glede av spill men for noen kan spill bli et problem.

Regjeringen vil føre en politikk som ivaretar hensynet til spilleavhengige og sikrer at spillene som tilbys ikke fører til at flere utvikler spilleproblemer. De siste årene har bruk av ansvarlighetsverktøy blitt et sentralt element for å hindre spilleproblemer i de største norske pengespillene og Norge ligger i front internasjonalt i bruken av slike verktøy. Samtidig har vi en markedsstruktur der de største pengespillene tilbys innenfor en eneerettsmodell, noe som fungerer som et godt instrument for å sikre en god offentlig kontroll og styring av pengespillmarkedet. I tillegg arbeides det fortløpende med forebyggende regulatorisk arbeid på pengespillområdet for å hindre utvikling av nye spilleproblemer.

Sosialpolitiske hensyn har en sentral rolle i utformingen av norsk pengespillpolitikk, og danner grunnlaget for vår regulering. Den siste befolkningsundersøkelsen viser at tallet på problemspillere ikke har økt i Norge de senere årene og det få spilleproblemer relatert til lovlige norske pengespill. Det er likevel fortsatt viktig å opprettholde fokus på spilleavhengighetsproblematikk. Den nye handlingsplanen vil kunne bidra til at utviklingen av eksisterende pengespill og etablering av nye spill ikke fører til sosiale problemer.

De aller fleste norske barn og ungdommer har deltatt i en eller annen form for dataspill. Dette er en spillform som appellerer til de yngre i samfunnet som vokser opp med andre teknologiske forutsetninger enn tidligere generasjoner. Handlingsplanen vil således rette fokus mot dataspill både med hensyn til forebyggende arbeid, kunnskap og behandling.

Norge er et attraktivt marked for utenlandske nettbaserte pengespill som ikke har norsk tillatelse og for mange fremstår disse tilbudene som lovlige. Det er slike spill som forårsaker de fleste spilleproblemer i Norge. I den nye handlingsplanen vil vi derfor intensivere informasjonsarbeid om de utenlandske spillselskapenes aktiviteter på det norske markedet skal intensiveres. Det skal blant annet opplyses om at disse selskapene er ikke underlagt norske reguleringer og ansvarlighetstiltak, og at spillere ikke har den samme graden av beskyttelse som ved deltagelse i lovlige norske pengespill.

Den nye handlingsplanen mot spilleproblemer er den fjerde i rekken og sikrer at det blir jobbet langsiktig, systematisk og målrettet med å forebygge spilleproblemer i den norske befolkningen. Planen sikrer tilgang på ny og økt kunnskap om spilleatferd ved at det nå skal satses mer på forskning utveksling av kunnskap og informasjon relatert til både pengespill og dataspill. Dessuten skal behandling og andre hjelpetilbud utvikles. I Norge tar vi spilleavhengighet på alvor. Den nye handlingsplanen skal bidra til å sikre at sosialpolitikken få hovedfokus i vår spillpolitikk.

Oslo, november 2015

Thorhild Widvey
Kulturminister

Innhold

Hovedmål 1:
Færrest mulig skal ha problemer med spill 5

Delmål 1.1
Målrettet informasjon mot utsatte grupper 6

Hovedmål 2:
Kunnskap om spill og spilleproblemer skal økes og deles 7

Delmål 2.1
Regelmessig kartlegging av spilleatferd og problemspilling 8

Delmål 2.2
Forskning på spilleatferd og atferdsregulerende virkemidler 9

Delmål 2.3
Behandlingsforskning 11

Delmål 2.4
Stimulere forskningsmiljø og nettverk 12

Delmål 2.5
Kunnskap skal deles mellom ulike aktører i pengespill og dataspill 13

Hovedmål 3:
Tidlig identifisering og god behandling for problematisk spilleatferd 15

Delmål 3.1
Tilbud og kompetanse om forebygging, hjelp og behandling skal videreutvikles 16

Delmål 3.2
Lett tilgjengelige tilbud skal videreutvikles 18

Hovedmål 1:

Færrest mulig skal ha problemer med spill

Den siste befolkningsundersøkelsen viste at tallet på problemspillere ikke har økt i Norge de senere årene. Det første hovedmålet har som mål at tallet på problemspillere skal være så lavt som mulig.

På pengespillområdet fungerer reguleringen i det regulerte markedet etter intensjonen. Norge ligger i front internasjonalt i bruken av ansvarlighetsverktøy i regulerte pengespill. Denne reguleringen er forankret både hos myndighetene og de sentrale aktørene i den norske pengespillbransjen.

Over tid kommer det til nye pengespill slik at det samlede tilbudet av spill endrer karakter. I tillegg foregår stadig mer spilling på raske og mobile plattformer. Derfor blir alle pengespill, både gamle og nye, vurdert for å hindre at spillene fører til uheldig spilleatferd hos sårbare grupper.

Økt tilgjengelighet og tilbud av spill er også relevant for dataspill der trendene og markedet stadig endrer seg. Spillene vi kaller sosiale nettverksspill minner ofte om pengespill når det er snakk om å betale for å spille.

Samtidig utfordres det norske regulerte markedet av utenlandske spilleselskaper som ikke har norsk tillatelse. Norge er et attraktivt marked for mange utenlandske spillselskaper som har utviklet spilltilbud som er tilpasset det norske markedet; blant annet med norsk tekst, betaling med norske kroner og norske spillobjekter. Slike selskap har ikke tillatelse i Norge.

Det norske pengespillmarkedet skal reguleres forsvarlig, og dette inngår i Lotteritilsynets løpende arbeid med spillmarkedet. Forebygging av spilleproblemer skjer også gjennom informasjon, og er omfattet av handlingsplanen.

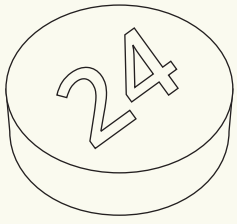

Delmål 1.1
Målrettet informasjon mot utsatte grupper

I september 2015 ble det lansert en forebyggingskampanje rettet mot barn og unge, der skolene er en viktig arena for overføring av kunnskap. Kampanjen Snakk om spill er et samarbeidsprosjekt mellom Medietilsynet og Lotteritilsynet.

Informasjon om farene ved pengespill må i første rekke rettes mot sårbare grupper. I tillegg bør informasjonen også ha foreldre som mål, som tilfellet er med kampanjen.

Det skal også gjennomføres annet informasjonsarbeid der målsettingen er å forebygge spilleproblemer. Dette omfatter blant annet informasjon der målsettingen er å øke nordmenns bevissthet om hvilke spilltilbud og spillselskap som ikke har tillatelse til å tilby spill i Norge.

Tiltak 1.1.a
Forebyggende informasjonsarbeid i offentlig regi

Kampanjen Snakk om spill er tenkt videreført etter en evaluering i 2016. Evalueringen vil danne grunnlag for en videre utvikling av prosjektet. På slutten av planperioden skal det vurderes om det er behov for en ytterligere videreføring eller start av ny større kampanje.

Det skal også utvikles informasjonsmateriell rettet mot utsatte grupper både for pengespill og dataspill. Blant annet skal Medietilsynet i samarbeid med spillemiljøer og spillarrangører utarbeide og fremme forebyggende informasjon til spillere på datatreff og spillesamlinger.

Norske myndigheter skal intensivere informasjonsarbeidet om de utenlandske spillselskapenes aktiviteter på det norske markedet. Det skal blant annet opplyses om at slike tilbud ikke har tillatelse i Norge, og således ikke underlagt norske reguleringer og ansvarlighetstiltak, og at spillere ikke har den samme graden av beskyttelse som ved deltagelse i lovlige norske pengespill.

Tiltak 1.1.b
Nasjonale aktører skal støttes med midler til forebygging

Landsdekkende aktører som ikke dekkes av tilskuddsordningen for frivillige organisasjoner som arbeider med problematisk spilleatferd, kan få støtte til nasjonale forebyggingsprosjekt som rettes mot målgrupper for handlingsplanen. Midlene blir lyst ut gjennom Helsedirektoratet i samråd med Lotteritilsynet og Medietilsynet.

Tiltak 1.1.c
Kunnskap om informasjonsarbeid skal styrkes

Skolekampanjen og andre forebyggingstiltak skal evalueres. Myndighetene skal også delta i nettverk for erfaringsutveksling om forebyggingsarbeid. Det skal videre arrangeres egne nettverksmøter for aktører som gjennomfører tiltak under handlingsplanen.

Hovedmål 2:

Kunnskap om spill og spilleproblemer skal økes og deles

Vi har fått mye kunnskap om spill og uheldig spilleatferd. Det er likevel behov for mer kunnskap, blant annet fordi spillemarkedene stadig er i endring. Det er også behov for mer kunnskap om hvorfor uheldig spilleatferd utvikles, og hvordan spilleproblemer best kan forebygges og behandles.

Kunnskapen må også deles mellom alle som er involvert i spill. Det gjelder spillerne selv, spilltilbydere, behandlere, forskere, myndigheter og andre som arbeider på spillfeltet.

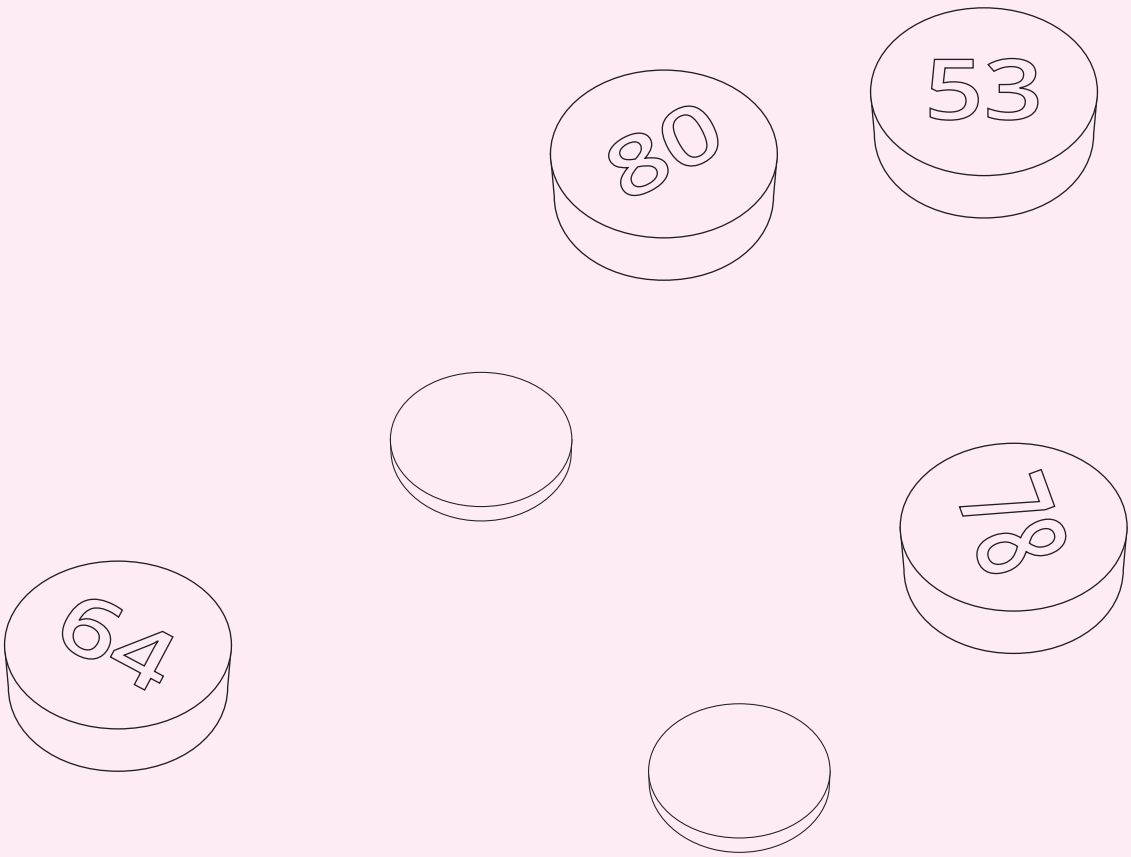

Delmål 2.1
Regelmessig kartlegging av spilleatferd og problemspilling

Vi har flere kilder som gir oss informasjon om endringer i spilleatferden. Forskning er en viktig kilde til kunnskap, og utviklingen i befolkningens spilleatferd må følges opp med befolkningsstudier som fanger opp eventuelle endringer i spilleatferden.

Myndighetenes kontinuerlige innsamling av data gir også informasjon om hvordan markedet utvikler seg. Data gir for eksempel fortløpende tendenser i spilleatferden mellom hver befolkningsundersøkelse.

Tiltak 2.1.a
Innsamling av data fra spillmarked og relevante offentlige register

Informasjon om aktiviteten på spillemarkedene er viktig, og brukes av myndighetene i løpende arbeid. Data som samles danner også grunnlag for forskning og analyse. Lotteritilsynet samler regelmessig nøkkeltall og data om pengespillmarkedet, mens Medietilsynet samler data om barn og unges vaner på dataspill. I tillegg utarbeider Lotteritilsynet statistikk om henvendelsene til Hjelpelinjen for spilleavhengige. Helsedirektoratet har tilgang til behandlingsstatistikk, og vil regelmessig utarbeide oversikter på behandlingsfeltet.

Tiltak 2.1.b
Undersøkelser om befolkningens spilleatferd

Våren 2016 presenteres resultatet av en ny befolkningsundersøkelse. Undersøkelser som viser spilleatferd og omfang av problemspilling i befolkningen må gjennomføres med jevne mellomrom, eller i forbindelse med større endringer i spillmarkedet. Dersom det norske spillmarkedet er stabilt gjennom planperioden, skal arbeidet med neste befolkningsundersøkelse starte i 2018.

Befolkningsundersøkelsen skal kartlegge atferd og problemer både med pengespill og dataspill.

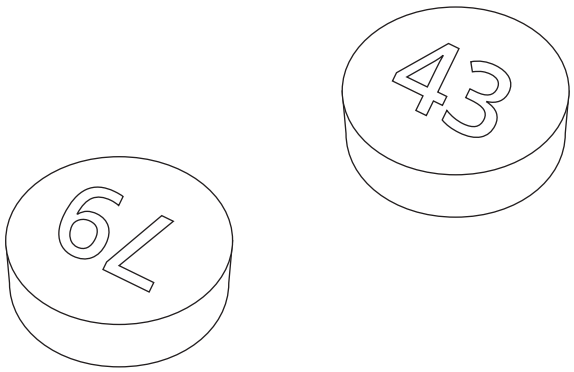

Delmål 2.2
Forskning på spilleatferd og atferdsregulerende virkemidler

Kunnskapen om hvorfor noen utvikler problemer med spill er viktig, blant annet med tanke på å målrette arbeidet med å forebygge spilleproblemer.

Det er også behov for mer kunnskap om hva som fører til mer spilling, hva som kan redusere spilling og forebygge spilleproblemer. For eksempel gjelder dette markedsføring og tilgjengelighet, men også begrensinger som myndighetene og spillerne selv setter gjennom for eksempel bruk av ansvarlighetsverktøy. Dette er viktig kunnskap siden stadig mer av pengespillene tilbys på svært tilgjengelige og mobile plattformer. Spill som tilbys på Internett og mobiltelefon skjer registrert.

Registrert spill gjør det mulig for spilltilbydere å bruke verktøy for ansvarlig spill. Registrert spill fører også til at det opparbeides reelle spillerdata. Slike data er tilgjengelige for spillselskap, men kan også gjøres tilgjengelige for myndigheter og forskere.

Forskning på spill har i stor grad vært rettet mot mer tradisjonelle spill innen pengespill og dataspill. Det trengs mer kunnskap om spill i gråsonen mellom pengespill og dataspill, og distribusjon av spill gjennom sosiale medier. Det er også nødvendig å få mer kunnskap om spillere, pårørende og samfunnet sine kostnader som følge av spilleproblemer.

Tiltak 2.2.a
Markedsføringens effekt på spilling og spilleproblemer skal undersøkes

Undersøkelser kan kartlegge hvordan spillere opplever eller selv rapporterer at de påvirkes av markedsføring av spill. Forskning kan også ta utgangspunkt i reelle spillerdata i eksperimentelle studier, eller ved laboratorieundersøkelser. Lotteritilsynet skal i løpet av 2016 sette i gang et forskningsarbeid for å belyse hvordan spilleatferd påvirkes av ulike former for pengespillreklame.

Tiltak 2.2.b
Det skal forskes på pengespilltema gjennom Norges forskningsråd eller andre

På pengespillområdet er følgende tema aktuelle:

- Risikofaktorer for å utvikle spilleproblemer.
- Spill i gråsonen mellom pengespill og dataspill (social gaming).
- Spilling i hverdagssettinger som på spillearena eller i hjemmet (kvalitativ forskning).
- Konsekvenser av spilling for pårørende, familie og samfunnet.
- Effekt av regulering, også om økende antall pengespill og lotterier påvirker spilleatferd.

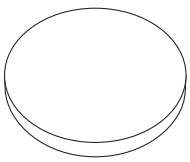

Temaene som er listet opp i tiltakene 2.2. b og 2.2. c er i hovedsak tenkt utlyst gjennom henholdsvis Norges forskningsråd og Rådet for anvendt medieforskning. Dersom det blir etablert et kompetansesenter for forskning, vil noen av temaene også kunne føres inn under kompetansesenteret. Det er uklart om det er midler til å forske på alle temaene, men myndighetene skal ha dialog med Norges forskningsråd og et eventuelt senter gjennom planperioden. Noen tema kan også belyses i samme forskningsarbeid.

Tiltak 2.2.c
Det skal forskes på pengespilltema gjennom Norges forskningsråd eller andre

På pengespillområdet er følgende tema aktuelle:

- Risikofaktorer for å utvikle spilleproblemer.
- Spill i gråsonen mellom pengespill og dataspill (social gaming).
- Spilling i hverdagssettinger som på spillearena eller i hjemmet (kvalitativ forskning).
- Konsekvenser av spilling for pårørende, familie og samfunnet.
- Effekt av regulering, også om økende antall pengespill og lotterier påvirker spilleatferd.

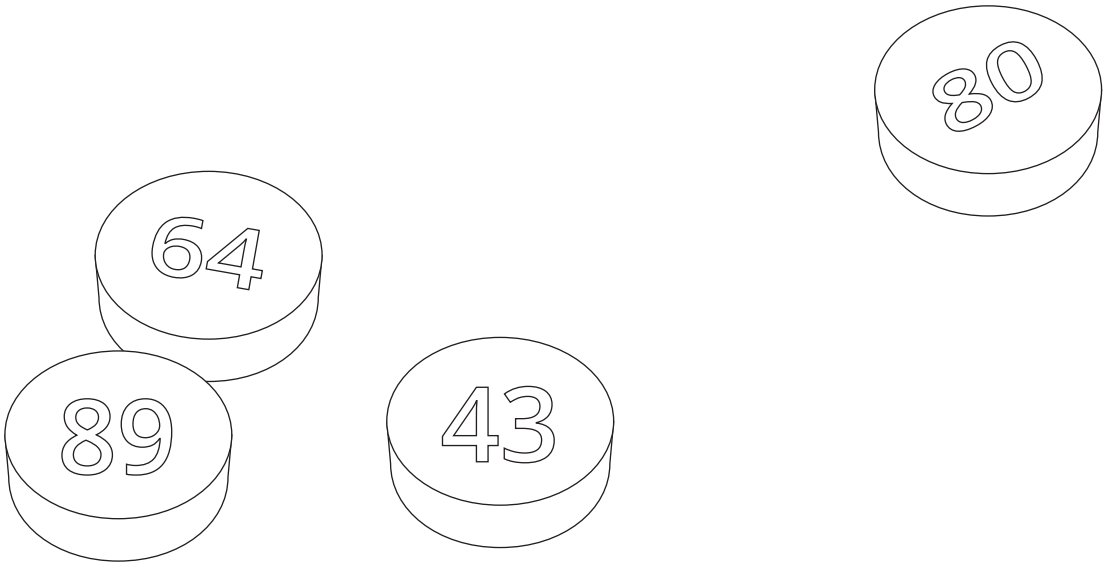

Delmål 2.3
Behandlingsforskning

Problemer med pengespill og dataspill er en avhengighetstilstand som blant annet kan medføre fysiske og psykiske helseplager. Det er behov for mer forskningsbasert kunnskap om de helsemessige utfordringene for personer med spilleproblemer, blant annet kunnskap om sammenhengen mellom spilleavhengighet, rusmiddelproblemer og psykiske plager (samtidige lidelser).

Poliklinisk, kognitiv atferdsterapi har så langt vist seg som den mest effektive behandlingsmetoden for personer med spilleproblemer. Likevel er det behov for klinikknær forskning på behandlingsmetoder for å kvalitetssikre tjenestene. Forebygging av spilleproblemer bør inngå i behandlingsforskningen. Arbeidet som gjøres av frivillige organisasjoner bør også ses i sammenheng med behandlingsforskningen, blant annet knyttet opp mot hvilken effekt personer med spilleproblemer kan ha av å delta i selvhjelpsgrupper. Samtidig bør det vurderes om døgnbehandling for enkelte personer med pengespill- eller dataspillproblemer kan tilbys i større grad enn tilfellet er i dag.

Lavterskeltilbudet Fjernbasert behandling for spilleavhengige kan over flere år vise til gode korttidseffekter av behandlingen. Det er nå behov for å evaluere langtidseffektene av tilbudet.

Mange personer berøres av spilleproblemer, ikke bare spillerne selv. På dette området er det viktig å øke kunnskapen om pårørendes levekår, erfaringer og opplevelser. Det bør rettes særlig oppmerksomhet mot barn som pårørende, og herunder legge vekt på familiebehandling.

Tiltak 2.3.a
Det skal forskes på samtidige lidelser og klinikknære studier av behandlingsmetoder

Det skal gjennomføres studier om de helsemessige utfordringene for personer med spilleproblemer, inkludert sammenhengen mellom spilleavhengighet, rusmiddelproblemer og psykiske plager (samtidige lidelser). Studien bør også omhandle mulige sammenhenger mellom spilleavhengighet og suicidal atferd. Samtidig skal det gjennomføres klinikknære studier av behandlingsmetoder for å kvalitetssikre tjenestene for personer med spilleproblemer. Helsedirektoratet er ansvarlig for at studiene gjennomføres.

Tiltak 2.3.b
Fjernbasert behandling for spilleavhengige skal evalueres

Langtidseffektene av lavterskeltilbudet Fjernbasert behandling for spilleavhengige skal evalueres og vurderes med tanke på permanent drift.

Tiltak 2.3.c
Kunnskapen om pårørendes levekår, erfaringer og opplevelser skal økes

Det skal gjennomføres en studie av pårørende til spilleavhengige. Studien skal se på pårørendes levekår, erfaringer og grad av involvering i behandlingen med tanke på å øke kunnskapen om denne gruppen.

Delmål 2.4
Stimulere forskningsmiljø og nettverk

Forskning og utviklingsarbeid på spillområdet bidrar til oppbygging av kunnskap, men også til at det blir etablert kompetanse hos forskere og andre aktører. Videre bidrar arbeidet til at det blir etablert nettverk blant forskere og andre fagpersoner. Det har de siste årene vært gjennomført en del forskning, og en god del er gjort med utgangspunkt i handlingsplanene. Forskning er startet både gjennom Norges forskningsråd og Rådet for anvendt medieforskning.

Tiltak 2.4.a
Utlysninger gjennom Norsk forskningsråd og Rådet for anvendt medieforskning føres videre

Forskningstema på spill som er listet opp i tiltak 2.2. b og 2.2. c er aktuelle for utlysninger. Mange andre tema er aktuelle, og det er uklart om det er ressurser til å dekke forskning på alle tema. I forkant av utlysninger vil myndighetene ha dialog med Norges forskningsråd.

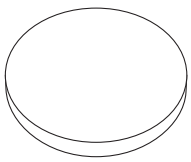

Tiltak 2.4.b
Det skal vurderes å etablere et nasjonalt kompetansesenter for forskning

Dersom det etableres et nasjonalt kompetansesenter, skal dette lyses ut i samarbeid mellom Lotteritilsynet og Helsedirektoratet. En forutsetning for å etablere senteret er at det legges til en eksisterende forskningsinstitusjon med kompetanse og erfaring på spilleforskning.

Senteret vil bli støttet med handlingsplanmidler over flere år, og det er ønskelig at en stor del av midlene går til forskning. Et eventuelt senter skal også utvikle nettverk for spilleforskning. Kriterier skal utarbeides i forkant av en eventuell utlysning.

Tiltak 2.4.c
Det skal holdes nordisk konferanse for forskere på spill og spilleproblemer

Spilleforskning i Norge kan utvikles gjennom et nordisk samarbeid. Norske myndigheter skal i samråd med nordiske kolleger ta initiativ til en nordisk samling av forskere der spilleforskning ses i nordisk sammenheng. Aktuelle tema kan være felles metoder for å måle spilleproblemer, internasjonal forskning, nettverk og felles nordiske undersøkelser.

Et eventuelt nordisk forskernettverk rundt spilleproblematikk bør drives av forskere selv, men myndighetene kan ta initiativ og motivere til at samarbeid etableres. Ansvaret for nordisk nettverksbygging kan også bli lagt til et kompetansesenter for forskning dersom et slik senter blir opprettet.

Delmål 2.5
Kunnskap skal deles mellom ulike aktører i pengespill og dataspill

Det er stor interesse for å debattere og dele kunnskap om spilleansvar i Norge. Av den grunn bør tiltakene fra forrige handlingsplanen føres videre. Dette gjelder spilleansvarsforumet for pengespillbransjenog nasjonale konferanser.

Delmål 2.5.a
Det skal holdes nasjonale konferanser om spill og spilleproblemer

Lotteritilsynet skal arrangere nasjonale spilleansvarskonferanser. Medietilsynet arrangerer konferanse om dataspill. Begge konferansene arrangeres hvert annet år.

Delmål 2.5.b
Spilleansvarsforumet for pengespillbransjen føres videre

Lotteritilsynet gjennomfører møter med representanter fra alle de regulerte pengespilltilbyderne. Tema i møtene skal handle om ansvarlige spill og forebygging av spilleproblemer.

Delmål 2.5.c
Kunnskapsformidling fra prosjektene i handlingsplanen skal styrkes

Lotteritilsynet, Medietilsynet og Helsedirektoratet har ansvar for at kunnskapen om alle prosjekter som springer ut av handlingsplanen blir gjort kjent.

Dette kan skje gjennom aktiviteter som konferanser og møter, men også gjennom egne samlinger der flere prosjekter presenteres for hverandre og myndighetene får en større oversikt over den totale aktiviteten.

Prosjekter som tildeles støtte gjennom handlingsplanen, skal også rapportere resultater og erfaringer med det enkelte prosjekt.

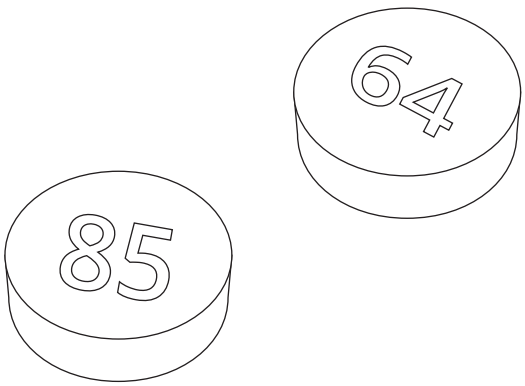

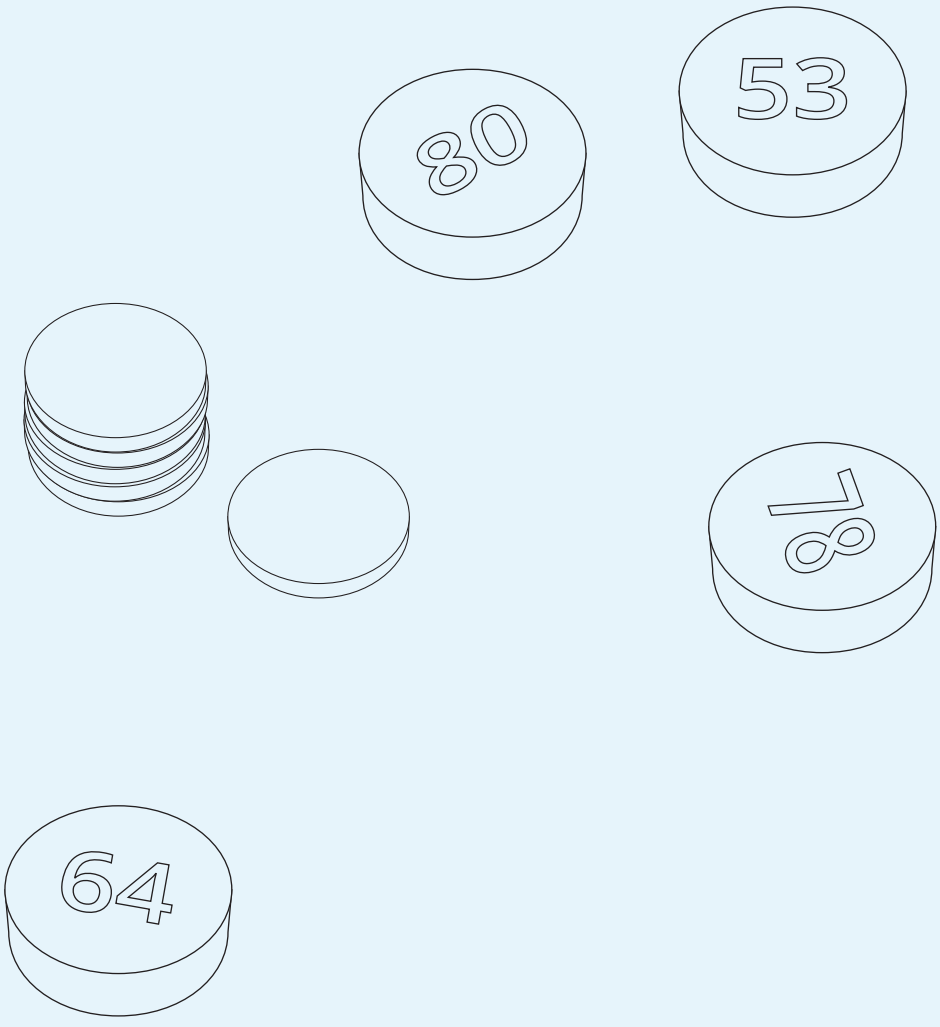
80
53
78
64

Hovedmål 3:

Tidlig identifisering og god behandling for problematisk spilleatferd

Relativt få personer behandles for problemer med pengespill og dataspill. Imidlertid har personer med spilleproblemer generelt flere helseplager enn befolkningen for øvrig. Dette gjør at det fremdeles er behov for oppmerksomhet på helsemessige utfordringer for personer med pengespill- og dataspillproblemer både når det gjelder kartlegging, forebygging og behandling.

I hjelpeapparatet er det i hovedsak tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) som gir behandlingstilbud for spilleavhengighet. Spilleavhengighet er omtalt i opptrappingsplanen for rusfeltet. I planen er spilleavhengighet inkludert i begrepet rusavhengighet, noe som betyr at planens kr 2,4 milliarder også kan brukes på arbeidet med spilleavhengighet. Dette innebærer at personer med pengespill- eller dataspillproblemer kommer i behandling sammen med personer med rusmiddelproblemer. Det er behov for å se på hvilken effekt dette kan ha for resultatene av den behandlingen som tilbys, og om enkelte unngår å oppsøke hjelpeapparatet som følge av dette.

Samtidig er det behov for økt oppmerksomhet og opplæring omkring spilleavhengighet også i kommunene, spesielt når det gjelder tidlig identifisering, forebygging og informasjonsarbeid rettet mot barn og unge, voksne og pårørende. I hjelpeapparatet inngår også lavterskeltilbud som Hjelpelinjen og Fjernbasert behandling for spilleavhengige, samt ulike frivillige hjelpetiltak. Forutsigbar støtte til drift av lavterskeltilbud og frivillige organisasjoner er en god samfunnsøkonomisk investering.
Behandlingstilbudet for spilleavhengige er ulikt organisert i de forskjellige helseforetakene, og tilbudene er i stor grad sentralisert rundt de store byene. For å opprettholde og øke kompetansen er det behov for å vurdere organiseringen av dagens behandlingstilbud. Som ledd i arbeidet med å utvikle tilstrekkelig kompetanse og sikre god tilgjengelighet i helsetjenestene, bør det vurderes hvorvidt dagens behandlingstilbud er optimalt organisert med hensyn til å møte fremtidige utfordringer og behov for behandling knyttet til ulike typer spillproblematikk.

Hjelpeapparatet mangler tiltak rettet mot minoriteter med spilleproblemer. Det er behov for både informasjonsmateriell, økt kunnskap og en kultursensitiv tilnærming for å kunne skape gode nok tiltak og samtidig møte de språklige og kulturelle utfordringene.

Tidlig innsats og godt forebyggende arbeid er en tilbakevendende utfordring. Hjelpeapparatet bør drive aktivt informasjonsarbeid overfor spillere, pårørende og andre for å forebygge spilleproblemer. Informasjon om spillproblematikk og aktuelle hjelpetiltak bør være lett tilgjengelig på legekontorene, på skolene, hos NAV, i spesialisthelsetjenesten og andre aktuelle steder.

Delmål 3.1
Tilbud og kompetanse om forebygging, hjelp og behandling skal videreutvikles

Det er de siste årene gjennomført mye arbeid rettet mot behandling for problemer med pengespill og dataspill. Dette arbeidet skal videreføres og utvikles. For å øke kunnskapen i fagmiljøene skal etablerte kompetansehevende tiltak gjennomføres. Dette gjelder både for pengespill og dataspill. Hjelpetilbudene skal rettes mot både unge, voksne, minoriteter og pårørende.

Det er viktig å legge til rette for god kompetanseutvikling i helsetjenesten. Den kommunale helse- og omsorgstjenesten, samt spesialisthelsetjenesten har et felles ansvar for å sørge for at tilbudet til enhver tid er tilpasset hjelpebehovet til den enkelte og sykdomsbildet i befolkningen. Dette gjelder kartlegging, forebygging og behandling av spilleproblemer.

Helsetjenesten har i økende grad behov for å benytte elektroniske kanaler for å nå ut til pasientene. Ved Universitetssykehuset Nord-Norge er det satt i gang et forprosjekt med en tjeneste på Internett for å hjelpe personer som har problemer med pengespill eller dataspill.

Tiltak 3.1.a
Kompetansehevende tiltak skal videreføres og videreutvikles

Det er viktig at flere grupper av fagpersoner blir i stand til å avdekke spilleproblemer så tidlig som mulig. Det nasjonale opplæringsprogrammet om pengespillavhengighet og problemskapende dataspilling, skal videreføres og videreutvikles. Et slikt utdanningstilbud bør også ha relevans for fagpersoner innenfor kriminalomsorgen og arbeidslivet for øvrig. Det skal vurderes om opplæringsprogrammet bør finansieres på annen måte enn gjennom handlingsplanen.

Opplæringsprogrammet skal tilbys til aktuelle grupper av fagpersoner som arbeider med pengespill- og dataspillproblemer. Oppdatert kunnskap og nye behandlingsmetoder eller manualer skal gjøres tilgjengelig for flest mulig.

Det skal fremdeles stimuleres til kompetansehevende tiltak for helsepersonell og utvikling av hjelpetiltak for personer som har problemer med pengespill og dataspill.

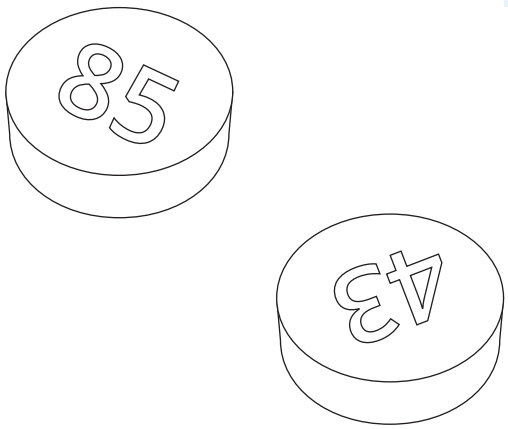

Tiltak 3.1.b
Organiseringen av behandlingstilbudene skal vurderes

Gjennomgående er det stor forskjell på tilgangen av behandlingssteder, og behandlingssteder som er lokalisert utenfor de store byene har lav pasienttilgang. Det bør vurderes hvorvidt dagens behandlingstilbud er godt nok organisert til å møte de fremtidige behovene for kompetanse og tilgjengelighet i tjenesteapparatet. Som del av vurderingen bør også koblingen til/forankringen i fagområdet tverrfaglig spesialisert rusbehandling inngå.

Tiltak 3.1.c
Fjernbasert behandling for spilleavhengige skal videreføres

Lavterskeltilbudet Fjernbasert behandling for spilleavhengige skal videreføres og videreutvikles. Det skal vurderes om dette tiltaket bør finansieres på annen måte enn gjennom handlingsplanen. På bakgrunn av erfaringer med lavterskeltilbudet bør det også vurderes å opprette et tilsvarende tilbud for dataspill.

Tiltak 3.1.d
Det forebyggende arbeidet skal styrkes i helsetjenesten

Det er viktig med kontinuerlig forebygging av problemer med pengespill og dataspill. Dette arbeidet bør ses i sammenheng med eksisterende forebyggende arbeid og tiltak innenfor det psykiske helse- og rusfeltet. Helsedirektoratet har tildelt KoRus-Øst spilleavhengighet og problematisk spilleatferd som en nasjonal funksjon. Tidlig innsats og forebygging av spilleavhengighet bør ses i sammenheng med dette arbeidet.

Tiltak 3.1.e
Det skal utvikles og settes i verk en tjeneste på Internett som hjelp til personer som har problemer med pengespill og dataspill

Universitetssykehuset Nord-Norge har satt i gang et arbeid for å utvikle og innføre en tjeneste på Internett for tidlig og lett tilgjengelig hjelp til personer med spilleproblemer. Hovedprosjektet tar sikte på å innføre tjenesten for drift i behandlingsapparatet, og har planlagt start i 2016.

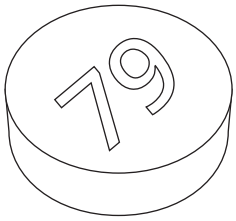

Delmål 3.2
Lett tilgjengelige tilbud skal videreutvikles

Det er viktig at det finnes lett tilgjengelige tilbud for personer som ønsker hjelp for å komme seg ut av spilleproblemer. Hjelp kan personer få både i primærhelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten. Ifølge samhandlingsreformen er det også et mål at flest mulig skal få hjelp så tidlig som mulig, og så nær bosted som mulig.

Det er også vesentlig at det finnes et førstelinjetilbud som raskt kan bidra til at både personer med spilleproblemer og nærstående får hjelp. Her har både Hjelpelinjen for spilleavhengige og støttegrupper en viktig rolle. Tilbudene retter seg både mot pengespill og dataspill.

Hjelpelinjen for spilleavhengige er et lavterskel førstelinjetilbud for personer som opplever problemer med spill. Hjelpelinjen skal gi en umiddelbar hjelp og støtte til de som tar kontakt, vise til andre hjelpetilbud og samtidig bidra til at myndighetene og andre får oppdatert informasjon om hvordan spilleproblemene utvikler seg i Norge. Tjenesten er åpen alle hverdager fra klokka 09 til 21. Spillere og pårørende kan kontakte tjenesten via telefon, e-post eller tekstmelding. Hjelpelinjen har også en oppdatert nettside.

I planperioden skal Hjelpelinjen for spilleavhengige vurderes med tanke på innhold og tilgjengelighet. Tilbudet skal også evalueres med tanke på videreutvikling. Dette arbeidet skal være avsluttet før ny driftsavtale inngås i 2018.

Frivillige støttegrupper og organisasjoner er et annet viktig lavterskeltilbud for personer med spilleproblemer. Disse gir støtte til både spillere og pårørende basert på erfaring.

De er en viktig ressurs for mennesker som ønsker å komme ut av spilleproblemer, og gruppene bidrar videre i forebyggende arbeid. Aktuelle støttegrupper må stimuleres til å føre tilbudet videre.

Det finnes også andre organisasjoner som innenfor sine ansvarsområder både forebygger spilleproblemer og hjelper personer som er rammet. Disse kan støttes med prosjekttilskudd.

Frivillige organisasjoner som utelukkende jobber med problematisk spilleatferd, eller som har særlig aktivitet rettet mot problematisk atferd, kan få støtte til drift eller prosjekter. Det er Lotteritilsynet som forvalter ordningen.

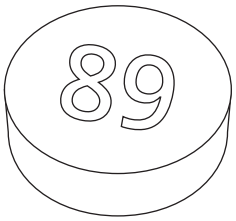

Tiltak 3.2.a
Hjelpelinjen skal videreutvikles

Hjelpelinjen er en etablert og permanent ordning som finansieres gjennom Lotteritilsynets ordinære budsjett og med tildeling av handlingsplanmidler. Hjelpelinjen skal i kommende periode evalueres med tanke på videreutvikling. Informasjonsmateriell og nettside skal oppdateres og videreutvikles, blant annet skal informasjon utvikles på flere språk. Det skal vurderes om hele driften av Hjelpelinjen skal finansieres uavhengig av handlingsplanmidlene.

Tiltak 3.2.b
Drifts- og prosjekttilskudd til frivillige organisasjoner skal videreføres og styrkes

Ordningen med drifts- og prosjekt-støtte skal føres videre. Tildeling skjer årlig med halvårlige utbetalinger. Ordningen er hjemlet i forskrift 19. desember 2014 nr. 1715 om *tilskudd til frivillige organisasjoner som arbeider med problematisk spilleatferd* under pengespilloven.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Handlingsplanen skal ha en treårig satsingsperiode for 2016-2018 og finansieres hovedsakelig ved årlig avsetning fra Norsk Tipping på inntil 0,5 % av spilleoverskuddet. Overskuddsfordelingen bestemmes av kulturministeren hvert år, i egenskap av å være generalforsamling i selskapet. Midlene fordeles etter søknad av Helsedirektoratet, Lotteritilsynet og Medietilsynet på de ulike hovedmålene. Oppgaver som faller inn under Lotteritilsynets og Medietilsynets ordinære drift er ikke tenkt finansiert av denne avsetningen. Avsetningen dekker heller ikke oppgaver som faller inn under ordinær drift etter helse- og sosiallovgivningen. Eventuelle budsjettmessige konsekvenser som følge av handlingsplanen vil dekkes innenfor berørte departementers gjeldende budsjettrammer.

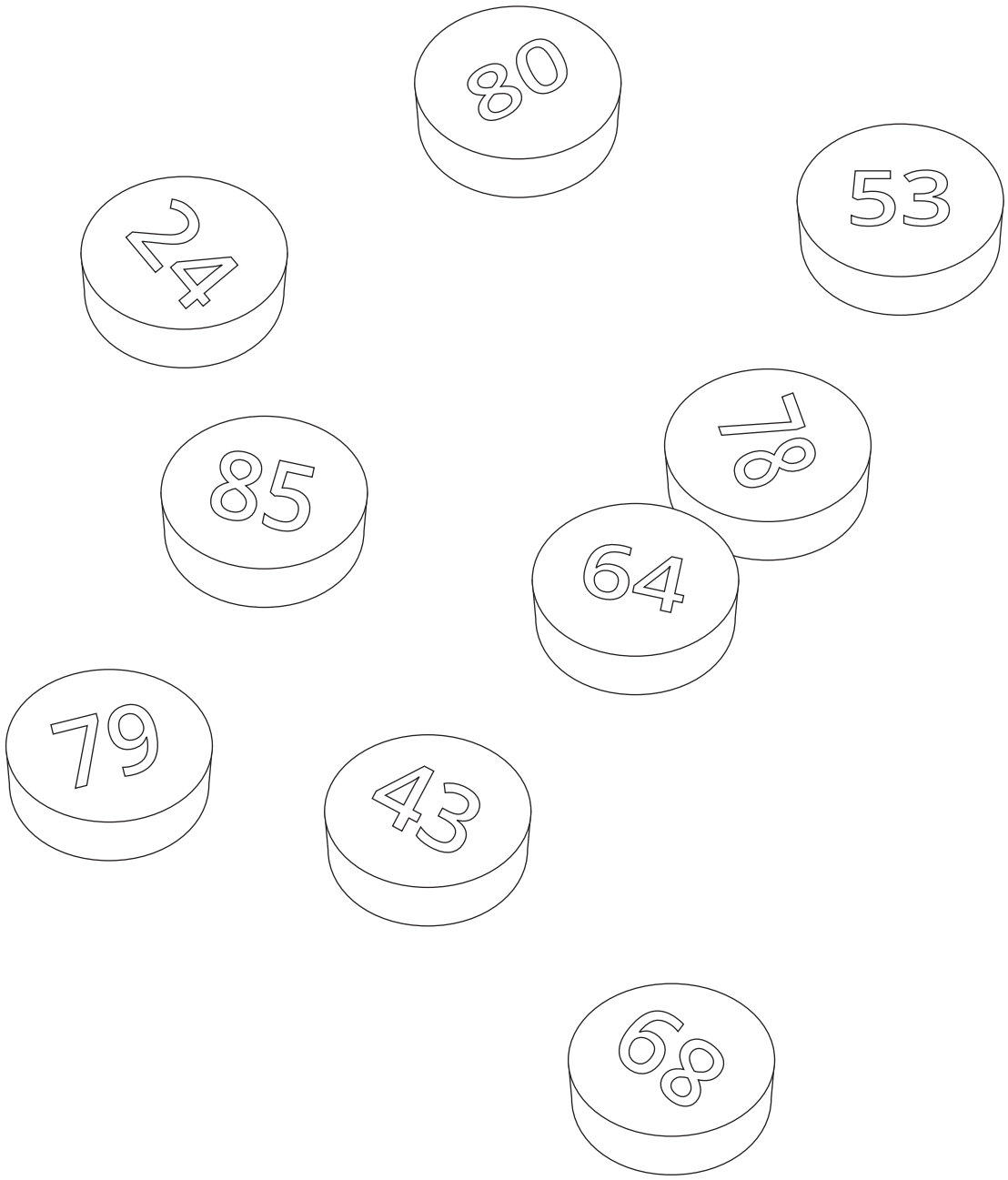
80
53
24
85
18
64
79
43
68

Utgitt av:
Kulturdepartementet

Trykk:
Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon 11/2015